

www.vulkani.rs
office@vulkani.rs

Наслов оригинала:
William Shakespeare
ROMEO AND JULIET

ISBN 978-86-10-01769-4

Ova knjiga štampana je na prirodnom recikliranom papiru od drveća koje raste u održivim šumama. Proces proizvodnje u potpunosti je u skladu sa svim važećim propisima Ministarstva životne sredine i prostornog planiranja Republike Srbije.

Шекспир

РОМЕО + ЈУЛИЈА

Превод и напомене:
Живојин Симић и Сима Пандуровић

Београд, 2016.

ЛИЦА

ЕСКАЛУС, веронски кнез
ПАРИС, млад племић, кнежев рођак
ГРОФ МОНТАГИ } старешине двеју
ГРОФ КАПУЛЕТ } завађених кућа
СТАРАЦ, Капулетов рођак
РОМЕО, Монтагијев син
МЕРКУЦИО, кнежев рођак и Ромеов пријатељ
БЕНВОЛИО, Монтагијев синовац и Ромеов пријатељ
ТИБАЛТ, братанац госпође Капулет
МОНАХ ЛАВРЕНТИЈЕ, фрањевац
МОНАХ ЈОВАН, фрањевац
ВАЛТАЗАР, Ромеов слуга
САМСОН } Капулетове
ГРЕГОРИО } слуге
ПЕТАР, слуга Јулијине дадиље
АВРАМ, Монтагијев слуга
АПОТЕКАР
ТРИ МУЗИЧАРА
ПАРИСОВ ПАЖ; ЈОШ ЈЕДАН ПАЖ; ЧАСНИК
ГРОФИЦА МОНТАГИ, Монтагијева супруга
ГРОФИЦА КАПУЛЕТ, Капулетова супруга
ЈУЛИЈА, Капулетова кћи
ЈУЛИЈИНА ДАДИЉА
ГРАЂАНИ, РОДБИНА ОБЕЈУ КУЋА, МАСКЕ, ЧУВАРИ,
СТРАЖАРИ, СЛУГЕ и ПРАТИОЦИ, ХОР

Место радње
ВЕРОНА, МАНТОВА

ПРОЛОГ

(Улази ХОР.)

ХОР:

Две куће истог угледа у тој
Лепој Верони, где се радња збива,
Из древне мржње почињу нов бој,
Те грађанска рука грађанску крв лива.
Несрећне утробе тих непријатеља
Родише кобно заљубљених двоје,
Који сахранише мржњу родитеља
Само преко болне, тужне смрти своје.
Страшни ток ове љубави што гине,
Коју гнев њихових родитеља прати,
Што се најзад гаси смрћу деце њине,
У двочасовној игри ћемо дати.
Слушајте нас с пажњом, не сметните с ума
Да ће грешке драме поправити глума.

(Оге.)

Први чин

СЦЕНА ПРВА

Верона. Трї.

*(Долазе САМСОН и ГРЕГОРИО, Кайулейшове
слуїе, с мачевима и шїишїовима.)*

САМСОН:

Вала, Грегорио, нећемо допустити да нас нагараве.

ГРЕГОРИО:

Нећемо, јер бисмо тада били оцрњени.

САМСОН:

Ако нас наљуте, кажем, потегнућемо мачеве.

ГРЕГОРИО:

Док си жив, гледај да вазда извучеш врат из омче.

САМСОН:

Брз сам на ударцу, кад ме неко покрене на то.

ГРЕГОРИО:

Али те није лако покренути у борбу.

САМСОН:

Покренуће ме какав Монтагијев пас.

Вилијам Шекспир

ГРЕГОРИО:

Покренути се значи кренути некуд, а бити храбар значи стајати на мегдану; па зато, ако кренеш, може значити да бежиш.

САМСОН:

Неки пас из те куће изазваће ме да станем чврсто и да сваки Монтагијев момак или девојка наиђе на зид.

ГРЕГОРИО:

То ће рећи да си слабић, јер се најслабији држе зида.

САМСОН:

Тако је; и зато се жене, као слабије¹, увек притискају уза зид; стога ћу ја Монтагијеве момке одбацивати од зида, а његове девојке притискивати уза зид.

ГРЕГОРИО:

Али свађа је само између наших господара и нас, њихових људи.²

САМСОН:

Свеједно; бићу тиранин: пошто поделим мегдан с људима, бићу свиреп према девојкама; њих ћу опљачкати.

ГРЕГОРИО:

Опљачкати девојке?

¹ Прва посланица Петрова, Ш:7: „Тако и ви, мужеви, живите са својим женама по разуму, и поштујте их као слабији женски суд.“

² Грегорио сматра да свађа обухвата само мушкарце.

Ромео и Јулија

САМСОН:

Да, опљачкаћу девице, или им узети њихово највеће благо.
Схвати то у ком хоћеш смислу.

ГРЕГОРИО:

Оне ће то схватити у смислу у ком буду осетиле.

САМСОН:

Осећаће оне мене докле год будем могао да стојим; а зна се да сам ја приличан комад меса.

ГРЕГОРИО:

Добро је што ниси риба³, а да си то, био би сув и неукусан ослић. Извади своју алатку; ево двојице из Монтагијеве куће.

(Долазе АВРАМ и ВАЛТАЗАР)

САМСОН:

Го мач ми је у десници; заметни кавгу, а ја ћу ти заштитити леђа.

ГРЕГОРИО:

Како! Окренућеш леђа и побећи?

САМСОН:

Не бој се за мене.

ГРЕГОРИО:

Доиста нећу; али се бојим због тебе.

³ Риба често значи *блудница*; те и горње речи значе: да си женско, био би непривлачан.

Вилијам Шекспир

САМСОН:

Постарајмо се да закон буде на нашој страни; нека они почну.

ГРЕГОРИО:

Намрштићу се кад прођем поред њих, па нека схвате како им је воља.

САМСОН:

Не, већ како смеју. Ја ћу им показати шипак; и то ће, ако отрпе, бити срамота за њих.

АВРАМ:

Показујете ли ви нама шипак, господине?

САМСОН:

Ја заиста показујем шипак, господине.

АВРАМ:

Показујете ли ви нама шипак, господине?

САМСОН (*михо Грејорију*):

Је ли закон на нашој страни ако кажем „да“?

ГРЕГОРИО (*михо Самсону*):

Не.

САМСОН:

Не, господине, ја не показујем шипак вама, господине; али ја показујем шипак, господине.

ГРЕГОРИО:

Тражите ли ви свађу, господине?

Ромео и Јулија

АВРАМ:

Свађу, господине! Не, господине.

САМСОН:

Ако је тражите, господине, спреман сам за вас: ја служим исто тако доброг господара као и ви.

АВРАМ:

Али не бољег.

САМСОН:

Па, господине...

(Долази БЕНВОЛИО.)

ГРЕГОРИО (*ићио Самсону*):

Реци „бољега“; ево једног рођака нашег господара.

САМСОН:

Да, бољега, господине.

АВРАМ:

Лажете!

САМСОН:

Вадите мачеве, ако сте људи! Грегорио, не заборави онај свој ударац.

(Боре се.)

БЕНВОЛИО (*удара њо њиховим мачевима*):

Раздвојте се, будале! Мачеве у корице; не знате шта чините!

Вилијам Шекспир

(Прилази ТИБАЛТ.)

ТИБАЛТ:

Шта, мачујеш се с плашљивим слугама? Окрени се, Бенволио, види своју смрт.

БЕНВОЛИО:

Ја само одржавам мир.
Врати мач или га употреби сад
Да заједно ове људе развадимо.

ТИБАЛТ:

Замахујеш мачем, а причаш о миру!
Мрзим ту реч као што мрзим пакао,
Монтагије, тебе. Држ' се, кукавице!

*(Боре се. Појављује се неколико њих из обе куће;
умешају се у окршај; затим четири-петори грађанина,
са тољама и коњима, и један официр.)*

ОФИЦИР:

Буце, копља, убојне секире!
Ударајте! Удрите по њима!
Доле Капулети, доле Монтагији!

*(Долазе четири КАПУЛЕТ, у собном
окршају, и ГРОФИЦА КАПУЛЕТ.)*

КАПУЛЕТ:

Каква је то граја? Дајте ми мој мач! Хеј!

Ромео и Јулија

ГРОФИЦА КАПУЛЕТ:

Штаку, штаку! Зашто тражиш мач?

КАПУЛЕТ:

Мач, кажем! Монтаги стари витла мачем и пркоси ми.

(Долазе стари МОНТАГИ и ГРОФИЦА МОНТАГИ.)

МОНТАГИ:

Ниткове Капулете!

Што ме држиш? Пусти ме да идем.

ГРОФИЦА МОНТАГИ:

Ни корака даље; тражиш ђавола.

(Долази КНЕЗ ЕСКАЛУС са ираињом.)

КНЕЗ:

Бунтовни поданици, душмани нашег мира,

Што суседском крвљу челик скрнавите!

– Зар неће да чују? Хеј! људи, зверови,

Што гасите ватру кобног беса свог

Црвеним извором из сопствених вена,

Стављам вас на муке, ако не баците

Из крвавих руку то оружје зло.

Сад пресуду чујте гневног кнеза свог.

Три окршаја грађанска, зачета

Твојим увредама, стари Капулете,

И твојим, Монтаги, три пута су већ

Нарушавала мир наших улица.

И нагнала старе грађане веронске

Да одбаце своје красно достојанство

Вилијам Шекспир

И, заведени вашом злобном мржњом,
Да старим рукама витлају са старим
Мачевима што је рђа попала.
Ако још једанпут покварите ред
Улицама нашим, ви ћете платити
Животом својим нарушени мир.
Разиђите се, а ти, Капулете,
Пођи са мном; ти, Монтаги, дођи
По подне у Стари град⁴, седиште нашег
Суда, да сазнаш даљу нам одлуку.
Још једном, под претњом смрђу, одлазите.

*(Одлазе сви сем МОНТАГИЈА,
ГРОФИЦЕ МОНТАГИ и БЕНВОЛИЈА.)*

МОНТАГИ:

Ко опет заметну стару кавгу ту?
Реци ми, синовче, јеси л' био ту
Кад је то почело?

БЕНВОЛИО:

Овде су се слуге
Ваше и нашег противника тукле
Кад стигох, те тргох мач да их раздвојим.
Тог тренутка дође плаховити Тибалт
Са голим мачем, па ми засу уши
Изазивањима, и завитла њим
Изнад главе, секућ ваздух, што му тад,
Неповређен тиме, презриво зазвижда.
Док смо се борили, све је више њих

⁴ Стари град је мала тврђава у близини Вероне.

Ромео и Јулија

Прилазило у бој обема странама;
Ал' тад кнез стиже и раздвоји нас.

ГРОФИЦА МОНТАГИ:

Виде ли Ромеа? Врло ми је мило
Што њега у тој гужви није било.

БЕНВОЛИО:

На један час, госпо, пре но свето сунце
Извири кроз златни прозор истока,
Немирни дух ме изгна у шетњу
Пољем, и тамо, у гају јаворовом,
На западној страни града, видех вашег
Сина у раној шетњи. Пођох њему;
Али ме он спази, замаче у честар;
А ја, мерећи жељу његову
Сопственом жељом да останем сам
На неком месту где никога нема,
Јер и сетном себи био сам сувишан⁵,
Пођох својим путем, али не за њим.
И тако се радо уклоних од оног
Који је радо побегао од мене.

МОНТАГИ:

Често је јутром виђан како тамо
Сузама роду зоре повећава,
Додајући својим уздасима
Облацима нове облаке: Ал' чим би
Сунце што све ведри почело да склања

⁵ Ово је *reducio ad absurdum* младићке склоности – која је у оно време била у моди – да се одаје сети, тј. меланхолији, тражећи самоћу.

Вилијам Шекспир

Завесе тамне с одра Ауроре⁶,
Тужни син ми бежи од светлости кући,
Закључава се сам у својој соби,
Затвара прозорске капке и претвара
Лепу светлост дана у вештачку ноћ.
Црн и кобан биће исход ове сете,
Ако јој здрав савет узрок не омете.

БЕНВОЛИО:

Племенити стриче, знаш ли узрок тај?

МОНТАГИ:

Нити знам нит могу од њега да дознам.

БЕНВОЛИО:

Јеси ли га икад искушавао ти?

МОНТАГИ:

И ја и многи моји пријатељи.
Ал' он је једини саветник свог срца,
И, колико је то добро, ја не знам.
Сасвим је тајанствен, закопчан; за свако
Испитивање и свако откриће
Неприступачан као пупољак
Нагризен црвом пре но што је своје
Мирисно лишће ширио ваздуху,
И лепоту своју посветио сунцу.
Да ми је да дознам откуд туга та;
Како бих је радо излечио ја.

⁶ Аурора је римска богиња зоре.